

	PREDHOVOR	3
1.	ÚVOD	9
2.	FYZIKÁLNE VLASTNOSTI TEKUTÍN	11
2.1.	Merná hmotnosť	11
2.2.	Stlačiteľnosť	11
2.3.	Tepelná rozťažnosť	12
2.4.	Väzkosť tekutín	12
2.5.	Povrchové napätie	13
2.6.	Absorbácia plynov	16
2.7.	Ideálna kvapalina	17
	Kontrolné otázky a úlohy	17
3.	HYDROSTATIKA	18
3.1.	Tlak a jeho vlastnosti	18
3.2.	Eulerova rovnica hydrostatiky	20
3.3.	Rovnica rovnotlakej hladiny	25
3.4.	Relatívny kľud kvapalín v gravitačnom poli Zeme	26
3.4.1.	Kvapalina v kľude	26
3.4.2.	Všeobecný translačný pohyb kvapaliny	28
3.4.3.	Rovnomerný otáčavý pohyb kvapaliny s nádobou okolo osi	29
3.5.	Sily od tlaku kvapaliny na plochy	34
3.5.1.	Sila na rovinnú plochu	34
3.5.2.	Sily na krivé plochy	38
3.6.	Sily na telesá	40
3.6.1.	Archimédov zákon	40
3.6.2.	Základné podmienky stability plávania	41
	Kontrolné otázky a úlohy	43
4.	ZÁKLADNÉ POZNATKY Z KINEMATIKY TEKUTÍN	44
4.1.	Popis pohybu tekutiny	44
4.2.	Základné kinematické pojmy	46
4.3.	Rovnica kontinuity	47
4.3.1.	Rovnica kontinuity pre prúdovú trubicu	47
4.3.2.	Rovnica kontinuity pre priestorové prúdenie	48
4.4.	Všeobecný pohyb tekutiny	50
4.5.	Vírivý pohyb tekutiny	52
	Kontrolné otázky a úlohy	54
5.	ZÁKLADNÉ ROVNICE HYDRODYNAMIKY	55
5.1.	Bernoulliho rovnica pre prúdnicu	55
5.2.	Eulerova rovnica hydrodynamiky	58
5.3.	Integrácia Eulerovej rovnice po prúdnici	60
5.4.	Bernoulliho rovnica pre prúdenie v stojacom potrubí	62
5.5.	Bernoulliho rovnica pre relatívne prúdenia	63
	Kontrolné otázky a úlohy	65
6.	PRÚDENIE SKUTOČNÝCH KVAPALÍN	66
6.1.	Reynoldsov pokus a druhy prúdenia	66
6.1.1.	Kritéria podobnosti prúdenia	67
6.1.2.	Rozmerová analýza	72
6.2.	Bernoulliho rovnica pre prúdenie skutočnej kvapaliny	74
6.3.	Laminárne prúdenie	75
6.3.1.	Laminárne prúdenie v kruhovom potrubí	75
6.3.2.	Laminárne prúdenie medzi rovnobežnými stenami	78

6.3.3.	Laminárne prúdenie po šiknej stene	80
6.3.4.	Laminárne prúdenie v klinovej medzere	82
6.3.5.	Poznámka k laminárnemu prúdeniu	84
	Kontrolné otázky a úlohy	85
6.4.	Turbulentné prúdenie	85
6.4.1.	Matematický popis turbulentného prúdenia	86
6.4.2.	Turbulentné šmykové napätie	88
6.4.3.	Priebeh rýchlosti v blízkosti steny	90
6.4.4.	Logaritmický zákon rozloženia rýchlosti	92
6.4.5.	Nikuradzeho pokusy	94
6.4.6.	Mocninový zákon rozloženia rýchlosti	98
6.4.7.	Medzná vrstva	100
6.4.8.	Hrúbka medznej vrstvy	104
6.4.9.	Impulzová rovnica medznej vrstvy	105
6.4.10.	Odpor rovinatej dosky	107
6.4.11.	Odpor v potrubiach nekruhového prierezu	108
6.4.12.	Kinetická energia a hybnosť prúdu	110
	Kontrolné otázky a úlohy	113
7.	USTÁLENÉ PRÚDENIE (Základné technické problémy)	114
7.1.	Zisťovanie rýchlosti a prietoku	114
7.2.	Výtok kvapaliny otvorom	117
7.2.1.	Výtok malým otvorom do ovzdušia	117
7.2.2.	Výtok kvapaliny veľkým otvorom	119
7.2.3.	Prepady	121
7.2.4.	Doba výtoku	121
7.2.5.	Výtok pri súčasnom prítoku	123
7.3.	Miestne odpory pri prúdení	125
7.3.1.	Strata náhlým rozšírením	125
7.3.2.	Vstupná strata	127
7.3.3.	Odpory v ohyboch	129
7.3.4.	Poznámka k miestnym odporom	130
7.4.	Ustálené prúdenie v potrubí	130
7.4.1.	Gravitačné potrubie	131
7.4.2.	Potrubie s čerpadlom	132
7.4.3.	Hospodárny priemer potrubia	133
7.4.4.	Spájanie potrubia	134
7.4.5.	Základy grafického riešenia potrubia	136
	Kontrolné otázky a úlohy	138
8.	NEUSTÁLENÉ PRÚDENIE	139
8.1.	Bernoulliho rovnica pre neustálené prúdenie nestlačiteľnej kvapaliny v gravitačnom poli Zeme	139
8.1.1.	Kmitavý pohyb kvapaliny v U trubici	140
8.1.2.	Neustálený výtok potrubím	143
8.1.3.	Vynútený pohyb v potrubí za piestovým čerpadlom	144
8.1.4.	Tlak kvapaliny pred ventilom pri jeho zatvorení	146
8.2.	Hydraulický ráz	147
8.2.1.	Rýchlosť tlakových vln v pružnom potrubí	148
	Kontrolné otázky a úlohy	152
9.	USTÁLENÉ PRÚDENIE V OTÁČAJÚCOM SA KANÁLI	153
9.1.	Bernoulliho rovnica pre ustálené relatívne prúdenie väzkej kvapaliny	153
9.2.	Eulerova pracovná rovnica čerpadla	155
9.3.	Eulerova pracovná rovnica turbíny	156
	Kontrolné otázky a úlohy	157
10.	DYNAMICKÉ ÚČINKY PRÚDU NA OBEKÁNE ŠTENY	157
10.1.	Silový účinok prúdu na koleno	157
10.2.	Sila na rovinnú dosku	158
10.3.	Sila na krivú plochu	159
10.4.	Reakcia vytekajúceho paprška	160
10.5.	Práca získaná z pohyblivej dosky	161
10.6.	Peltonova turbína	162
	Kontrolné otázky a úlohy	163
11.	PRÚDENIE IDEÁLNEJ KVAPALINY	164
11.1.	Vírivé prúdenie ideálnej kvapaliny	164

11.1.1.	Cirkulácia	164
11.1.2.	Stokesova veta	165
11.1.3.	Vlastnosti vírového vlákna	166
11.1.4.	Thomsonova veta	168
11.2.	Potenciálne prúdenie v priestore	169
11.2.1.	Potenciál rýchlosti	169
11.2.2.	Lagrangeov integrál	170
11.3.	Potenciálne prúdenie v rovine	171
11.3.1.	Základné rovnice rovinného potenciálneho prúdenia	172
11.3.2.	Prúdová funkcia a komplexný potenciál	173
11.3.3.	Základné prúdové útvary	176
11.3.3.1.	Paralelné prúdenie	176
11.3.3.2.	Zdroj a prepád	177
11.3.3.3.	Potenciálny vír	180
11.3.4.	Superpozícia prúdenia	183
11.3.4.1.	Pramen a paralelný prúd	184
11.3.4.2.	Dvojica a dipól	185
11.3.4.3.	Obtekanie elipsy a kružnice	188
11.3.5.	Konformné zobrazenie	194
11.3.5.1.	Obtekanie rohov	196
11.3.5.2.	Žukovského transformácia	199
11.3.5.3.	Zákon Kutta-Žukovského	201
	Kontrolné otázky a úlohy	203
12.	OBTEKANIE TELIES SKUTOČNOU KVAPALINOU	204
12.1.	Odpor	204
12.1.1.	Odpor trecí	204
12.1.2.	Odpor tvarový	205
12.1.3.	Celkový odpor	205
12.2.	Vznik vztlakovej sily	207
12.3.	Charakteristiky leteckých profilov	208
	Kontrolné otázky a úlohy	210
13.	VŠEOBECNÉ ROVNICE POPISUJÚCE PRÚDENIE SKUTOČNÝCH TEKUTÍN	211
13.1.	Laminárne priestorové prúdenie	211
13.1.1.	Šmykové napätia a ich vlastnosti	211
13.1.2.	Tlak v tekutine	213
13.1.3.	Navier Stokesova rovnica	215
13.2.	Turbulentné priestorové prúdenie	216
13.2.1.	Reynoldssova rovnica	217
	Kontrolné otázky a úlohy	220
14.	NESEWTONSKÉ KVAPALINY	221
14.1.	Rozdelenie nenevtonských kvapalín	221
14.2.	Kvapaliny so stacionárnym reogramom	222
14.3.	Kvapaliny s nestacionárnym reogramom	223
	Tabuľky	224
	Použité označenia	225
	Literatúra	230